

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felhívások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egy évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 190. szám.

Szerda, augusztus 22.

A börze aratása.

— augusztus 22.

Mikor jó aratásunk van, akkor legjobban voltaképen a börze arat. A buza ára rendkívül olcsó. Míg tavaly ugyanabban az időben az októberi buza ára 15 92 K., az idén 14 38 K., az áprilisi buza pedig tavaly 16 48 K., az idén meg 14 82 K., tehát a buza ára most méter-mázsánként több mint másfél koronával olcsóbb, mint tavaly ilyenkor.

A börze ezt természetesen a kitünő termésre való hivatkozással indokolja meg. És segítségére vannak az osztrák börze-lapok is, melyek meg az ausztriai termést dicsérik, nehogy a magyar termelő arra a gondolatra vetemedjék, hogy az idén a buzájáért illendő árt fog kapni.

A börze tehát arat. Aratja azt, amit nem vetett. Aratja a gazda fáradozásának gyümölcsét. Ez nincsen rendjén. Mert az ország gazdasági ereje nem a börzén, legkevésbé a spekuláció tultengésén, hanem a termelő osztályokon nyugszik. Minden nemzetfentartó politika a termelő osztályok boldogulását tartja szem előtt, mert az erős termelő osztályok tartják fenn a nemzetet. Amennyiben tehát a mezőgazdaság még mindig közgazdasági életünk gerince, a mezőgazda boldogulását kell elősegítenünk. Elősegítjük pedig első sorban azzal, hogy ha részére az aratás gyümölcsét biztosítjuk.

Amennyiben a börze a fedezetlen háttérrel segítségével az aratás elérték-telenítését előidézni képes, a börzének ez a működése a közérdekbe ütközik és mint ilyen, törvényes intézkedésekkel lehetetlenné kell tenni.

Elősegíti a börze könnyűszerrel való aratását az a körülmény, hogy a gazdák legnagyobb része kénytelen buzáját a piacra dobni. Kell a pénz törlesztésre, kamatra adóra, mi egymásra.

A jó tanács sem hiányzik. Azt mondják, ott a közraktár, ott a magtárszövetkezet. Csakhogy itt az a baj, hogy itt sem közraktár, sem magtárszövetkezet nincs oly nagy számmal, hogy működésüknek általános hatása lehetne és egyiknek a szervezete sem olyan, hogy a gazda hitel-szempontjából kézzelfogható eredményeket tudna fölmutatni. A fuvarozási és raktározási díjak rendszeren fölemészlik azt a hasznot, mit a jobb ár révén elérnek.

Célravezetőbb a Warrant-rendszer, amelynek előnye különösen abban áll, hogy a gazda nem kénytelen gabonáját magtárából elfuvaroztatni, hanem a saját fölgyelete alatt marad és kölcsönt kap rá. Franciaországban 1898-ban léptették életbe a Warrant-törvényt. Hatása szinte meglepő. A gazda nem kényszerül aratás után terményein tudni, hanem hogy fizetési kötelezettségeinek eleget tehessen, kölcsönt vesz terményeire. Ugynevezett Warrantot állít ki és a termények a kölcsön visszafizetéséig a Warrant-tulajdonos zálog-gát képezik.

Törvényesen rendezve lévén a dolog, uzsorakamatok ki vannak zárva. A Warrantok igénybevitelével a gabona értékesítése egyenletesen történvén, a piac telítettségétől nem kell tartanunk, az árak tehát szabályozódnak és a gazda kihasználhatja üzleti képessége szerint a konjunkturát. Ha Franciaországban bevált ez az intézmény, nincs okunk kételkedni abban, hogy az nálunk is be fog válni,

annyival is inkább, mivel a Warrant a mezőgazdasági hitel szervezetében egy nélkülözhetetlen láncszem, mely nélkül a zálogkölcsön és személyes hitel csak hiányosan szolgálhatja a gazdabiltelt.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Augusztus 28. Szerb egyházi dalárda zászlószentelése.
Szeptember 10. Közig. bizottság ülése.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter J a k a b Dávid zajugróci polgári iskolai tanítót a nagybecskereki áll. polg. iskolához, Zilahy György pancsovai felső kereskedelmi iskolai tanárt pedig a brassói felső kereskedelmi iskolához áthelyezte.

— A karánsebesi királyszobor. Karánsebesről írják, hogy az ottani királyszobor leleplezési ünnepélyét f. évi szeptember hó 30-áról végleg f. évi október 7-re halasztották el, mivel József főherceg csak akkor vehet részt ezen ünnepélyen.

— Főpásztori körlevél. Németh József felsz. püspök, püspökhelyettes legújabb körlevelében közli a pápa rendeletét, amely a kongregációk jóváhagyásának jogát a Szentatya számára tartja fenn; fölemlíti a Szentatya pappá szentelésének 50 éves jubileuma alkalmából 1908. év szeptember 18-án tartandó ünnep programját; felhívja a papság figyelmét a katolikus tanítók III. nagygyűlésére; végül közli az 1902—1905. esztendőkre kitűzött és beérkezett segédlelkésszi dolgozatok bírálatát.

— A kegyes tanítórend köréből. A minap becsajtotta ki Magyar Gábor a kegyes tanítórend magyarországi renfőnöke, a rendtagok 1906—1907. évi működési tervzetét, amely

A „TORONTÁL” tárcája.

Műtét.

Az elmúlt télen Lecandre orvost késő éjszakai órában felköltötték.

— Egy ur minden áron beszélni akar a doktor ural. — jelentette a cseléd.

— Vezesse be a várószobába, azonnal felöltözzöm.

Néhány perccel később Lecandre — sebtiben magára kapva a ruháit, — már ott állt a látogatója előtt. Magas, szikár férfi, hosszú prémes bundában, fűtőrésze nézegette az orvosi várószoba érdekes csecsebecsét. Amikor Lecandret megpillantotta, egyszerre izgatottan hozzá sietett.

— Uram, azonnal jöjjön velem . . . gazdagon megjutalmazom . . . Ime, foglalól ez az ötszáz frank . . . A kocsim lenn vár; indulhatunk . . . De hozza magával a műszereit.

Lecandre meglepetten nézte a bankjegyeket és ráemelte tekintetét a különös látogató arcára. Ez az arc szokatlan lángban égett.

— Valami baleset történt? — kérdezte Lecandre.

— Még nem, — hangzott a sajátságos felelet. — De sietnünk kell; utközben mindent elmondok. Ha jól végzi a dolgát, orvos, három-ezer frank lesz a jutalma. De a nevemet nem szabad kérdenie.

Lecandre nem habozott. Gyorsan összecsomagolta a műszereit és öt perccel később már benn ült a paciense kocsiában, amely száguldva indult el.

— Messzire megyünk? — kérdezte Lecandre.

— Nem, nem, — felelte izgatottan az ur, — negyed óra múlva cólnál leszünk.

Lecandre szerette volna megszólaltatni az utitársát, de az valósággal beletemetkezett a bundájába, mintha csak azt akarná ezzel értésére adni, hogy minden kíváncsiaskodás elől elzárkó-

zik. A hozzáintézett kérdésekre kezdetben rövid igennel, vagy nemmel felelt; de azután egyáltalán nem válaszolt. Lecandre sohasem érezte magát hasonló különös helyzetben és pillanatig nagy kedve támadt kiszállani a kocsiából; a három ezer frank azonban lebilincselte. Elvégre kezdő orvos volt, ilyen nagy tiszteletdíjat pedig még nem kapott.

A kocsi egyszerre megállott; a titokzatos ur gyorsan fölállott a kupában és karonfogta az orvost.

— Itt vagyunk. Csak gyorsan, gyorsan. Nem kell, hogy valaki meglásson bennünket. Szálljon ki! — parancsolta az ur.

Lecandre engedelmesskedett. De első dolga volt, a kapu mellett megnézni az utca és házszámát. „Rue de Londres 222.” ezt olvasta. A kapu csak be volt támasztva, mintha szánt-szándékkal hagyták volna nyitva. De Lecandre orvosnak nem volt ideje előlött sokat gondolkozni, mert az ismeretlen férfi erős kézzel megfogta a karját és betuszkolta a házba, föl a második emeletre; ott benyitottak egy lakásba, amely ki volt világítva, de csöndesnek, üresnek látszott.

— Senki sincs itthon, — magyarázta az idegen ur. — Magam intéztem így, nehogy bárki is megzavarjon bennünket.

Lecandre zavartan állt a küszöbön, kezében a műszeres táskával; most már szívesen lemondott volna a nagy tiszteletdíjról is, mert a körülmények, a titokzatos nagy gyanusnak látszott.

— Foglaljon helyet! — szólt a paciense.

Lecandre nem mozdult. E pillanatban hallotta, hogy a lakás ura bezárja az ajtókat; majd felnyitja egyik szekrényét. Az orvos hiába keresett a tekintetével más élő lényt maga körül: ketten voltak csak.

— De hát . . . a beteg? — kérdezte.

— A beteg én vagyok! — kacagta az ismeretlen férfi. — De ördögbe is, üljön le már. Ne vesztessük az időt.

Lecandre várakozással teljesen leült, de úgy, hogy szemben lehessen a ház urával, mert immár erős gyanuja támadt, hogy örüllet akadt

dolga. Ugy látszik, az észre vette az orvos félelmet, mert hirtelen felkacagott:

— Talán bizony bolondnak tart? Nem, nem; ne féljen attól, hogy bántódása lesz. De mindenben engedelmesskednie kell. Értette?

— De hát mit kíván tőlem, uram? — hebegte Lecandre.

Az idegen ur nem válaszolt azonnal. Előbb finom szivart keresett és megkínálta a vendégét; aztán előbbi ideges hangján mondta:

— Gyujtson rá; így jobban beszélgethetünk.

Lecandre semmiáron sem akarta a szivart elfogadni; ezzel azonban a házigazdája nem törődött. A furcsa ember kényelmesen letelepedett véle szemben egy hintaszékbe és így szólt:

— Mondja, orvos, lehetségesnek tartja ön azt, hogy külső nyomok nélkül olyan métszést tegyen az élő testben, amely halált okozó belső elvérzést okoz?

— Nem, nem; az lehetetlen! — kiáltott fel Lecandre, immár megerősödve a gyanujában.

E pillanatban az idegen ur fölemelte a kezét. Revolver csöve szegződött abban az orvosra.

— Még most is vonakodnék ilyen műtétet rajtam végezni? — kérdezte halkán, de parancsoián.

Lecandre megrögzött. De erős lelke egyszerre higgadt lett e veszély láttára. Az orvos tettettét nevetéssel igyekezett kedélyeskedni:

— Micsoda? Hát erőszak? Lám, lám, kedves uram, ön jól érti a mesterségét. Így már nem titkolhatom el a tudományomat . . . Mindent megteszek, amit kíván. Nos, hát halljuk.

— Bravó; örülök, hogy okos emberre találtam önben. Ezek után a nevemet sem kell már titkolnom. Én Francisque Moran vagyok, a nemzeti bank pénztárnoka . . . Reggelre halottnak kell lennem, de olyképen, hogy senki sem mondhasa öngyilkosságnak a tettemet.

Moran most már részletesen beavatta az orvost mindenbe:

— Szerencsétlen halálraítélt ül ön előtt, — mondta. — Néhány szóval mindent megért. Szegény leányt vettem feleségül, akit mindenek-főből imádkozok. Esztelen szerelmemben olyan

szerint a nagybecskereki rendházban a jövő tanévben nem lesznek változások. A rend tanerői a következők: Balázi József, hízfőnök, gimn. igazgató. Farkas Ignác, házi másodfőnök és lelki-anya, gimn. tanár. Csintalan Pál, gimn. tanár. Kovács Endre gimn. tanár. Világi tanárok: Lendvai Márton, Márkus Szilviusz.

— **Wachtel Leó temetése.** Mint Nagykikindáról jelentik lapunknak, tegnap délután temették ott el az elhunyt Wachtel Leó rendőrkapitányt óriási részvét mellett. A temetésen rengeteg közönség jelent meg, köztük dr. Dellimanics Lajos nyug. főispán, a vármegye képviselőjében pedig Vogel tb. főbíró, továbbá különböző hatóságok, intézetek és iskolák, szonkivül a 29-ik gyalogezred temesvári és nagybecskereki tisztikarának küldöttségei. A gyászháznál Augustin Miklós városi főjegyző bucsuztatta el a halottat nagyhatású beszéddel, majd dr. Schwarcz József ügyvéd a nagykikindai polgári dalárda nevében mondott bucsuszavakat, minthogy Wachtel a dalárda díszelője volt. Az elhunytat a halottas háztól is nagyszámu közönség kísérte ki a temetőbe s utközben Mészáros Sándor zenekara az elhunyt kedves nótáit huzta. A temetőbe kivonult a nagykikindai 12-ik cs. és kir. huszárezred egy díszszakasza Szabó főhadnagy vezetésével, és a sírnál a huszárok díszlövést adtak. Miután a dalárda gyászéneke elhangzott, az elhunytat örök nyugalomra helyezték.

— **Királylövészet Versecen.** Pancsováról írják: A verségi polgári lövészegyesület királylövészetét a megszokott ünnepélyesség keretében tartotta meg a múlt héten. Erre az ünnepre meghívták a helybeli lövészegyesületet is. Graff János Pál főlövészmaster vezetése mellett dr. Gyertyánffy Jenő, Wittigslager Lajos, Szvoboda Sándor, Trebien Jakab és Mayer Frigyes lövészek és Buchter József vettek részt a fényes ünnepen. A pancsoviaiakat a verseciek kitüntető szíves szeretettel fogadták s testvériesen látták vendégül. A pancsoviaiak úgy a mély, mint a körülövesben meglepő ügyességet tanúsítottak s mindnyájan díjat nyertek. A szíves vendégszeretetet az itteni királylövészen most a pancsoviaiak fogják viszonzni, kik a verségi egyesületet ünnepélyökre meghívták.

— **Tallán Emil legújabb afrikai útja.** Mint Törökkanizsáról írják, Tallán Emil főszolgabíró, a híres afrikai oroszlanvadász az idén ismét Afrikába megy vadászatra. Az előkészületeket már most megteszi a nagy és veszélyes utra, melyet november közepe táján kezd meg.

— **Balassa Bálint báró temetése.** Mint már említettük, Liptóvármegye közönsége Balassa

pompával akartam körülvenni a feleségemet, a mely túlhaladta a jóvedelmeimet... Igy nyultam idegen pénzhez. Kétszáz ezer frankot sikerült kifizetnem apránként... A feleségemet azonban nem akarom szerencsétlenné tenni és gondoskodtam a hiányról. De csak egyféle módon találtam meg a menekülést: biztosítottam az életemet. Közel egy millióra szóló biztosítással kötöttem le a halálesetemet különböző pénztársaságoknál. Tehát meg kell halnom. A biztosítás azonban érvénytelen, ha öngyilkosságot követek el... Azt hiszem, most már mindent tud ön. Hajlandó-e végrehajtani a műtetet?

Lecandre habozott. Igen, ő megértette a szerencsétlen embert, akit örültek vélt, holott a leghidegebb józansággal beszélt.

— Hajlandó ezt a szolgálatot megtenni?
A kérdést a revolver csövének emelkedése kísérte.

— Megteszem, — felelte Lecandre.
Moran fölállott és egyszerre alázatos hálával lépett az orvos elé.

— Köszönöm, uram! Isten megbocsátja ezt önnek, mert becsületet ment. Hiszen nékem mindenképen meg kell halnom, ha így végzem, minden jó lesz. Holnap megtalálnak az ágyamban holtan és azt fogják hinni, hogy természetes módon aludtam el... Most tehát engedje meg, hogy rendes szokásom szerint ágyba feküdjem.

— De hát hol a felesége? kérdezte az orvos.
— Ó, volt gondom arra hogy eltávolítsam őt. Néhány nap óta vidéken van az anyjánál... De ne késsünk, uram. Tiszteletdíját, ime, azonban átadom.

Másnap Lecandre orvos valamennyi párisi lapban olvasta, hogy Franci que Moran urat, a nemzeti bank pénztárnokát, holtan találták az ágyában. A halál okát szélhűdésnek minősítette a vizsgálat.

És Lecandre sohsem érzett lelkiismereti furdalást azért, hogy segítségére volt a halálra szántnak.
Octave Mirbeau.

Bálint báró, a XVI. század jeles lyrai költőjének feltalált hamvait 1906. augusztus hó 27 én Híbbén, a római katolikus templomban ünnepélyesen eltemeti s ezen temetési ünnepségre, valamint ezt követőleg a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek a Szentiványi-Csorbatónál folyó évi augusztus 28-án tartandó nagygyűlésére a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségét is meghívta. Ezen ünnepségeken a V. H. O. Sz. t Szávay Gyula elnök, Brájjer Lajos dr. alelnök, Ujlaki Antal igazgatósági tag és Matzner Samu rendes tag fogják képviselni.

— **Önkéntes tűzoltótanfolyam Nagybecskereken.** Tegnap vette kezdetét a torontálvármegyei tűzoltószövetség által rendezett önkéntes tűzoltótanfolyam Szabó Gyula, az országos tűzoltószövetség előadójának parancsnoksága alatt. A tanfolyamon 47-en vesznek részt, akik délelőtt a jegyzői tanfolyamhallgatók internátusában elméleti, délután pedig a helybeli önkéntes tűzoltótestület laktanyájában nyerneki gyakorlati kiképzést. Az egyfolytában 8 napig tartó tanfolyam hallgatói a jegyzői internátusban nyerneki díjtalan elhelyezést és ugyanott kedvezményes ellátásban is részesülnek. A tanfolyam vezetősége részéről konstataják, hogy habár a tanfolyamra érkezők száma eléggé nagy, összeségükben még sem felelnek meg a tanfolyam intencióinak, mert éppen a közsegelöljáróságok, kik elsősorban lettek volna hivatva saját jól felfogott érdekükben minél több alkalmas egyént kiküldeni — sok helyütt vagy egészen elmulasztották, vagy oly csekély támogatásban részesítették a kiküldötteket, hogy azok némelyike a sajátjából köteles a felmerülő költségekhez hozzájárulni, ami semmi esetre sem járul hozzá a látogatási kedv fokozásához. Megszívlelendő volna tehát, minél több kiküldöttnél megfelelő támogatása, mert csak így lehet a tűzoltóság nivóját az egyes községekben is emelni. És ezzel vész idején az erre fordított költségek százszorosán megtérülnek.

— **A tisztviselők nagygyűlése.** Budapesti levelezőnk jelenti: Óriási érdeklődés és nem kis izgalom mellett folyt le az Országos Tisztviselő Szövetség tegnapi alakuló közgyűlése. Körülbelül hatezer vidéki tisztviselő jelentette be a közgyűlésen való részvételt, úgy hogy jóval 10 óra előtt az ujjváros háza hatalmas közgyűlési termét teljesen megtöltötték az érdeklődők, akik között 27 városi tisztikara magát képviseltette. Budapestről az összes miniszteriumok, a rendőrség, a posta, postatakarékpénztár, pénztárszervezetek részvényszerűsége és magánvállalatok tisztviselőinek küldöttei vettek részt. Pont 10 órakor dr. Dános Árpád miniszteri segédfogalmazó a Szövetség ideiglenes titkára felkérte Csöke Ferenc, Péterffy Lajos, Téglássy István miniszteri tanácsosokat, Asbóth Emil Ganzgyári vezérigazgatót és Luby Géza országgyűlési képviselőt, a Szövetség ideiglenes elnökeit, hogy a közgyűlést vezessék. Az alakuló közgyűlés mindenekelőtt az alapszabályokat egyhangúlag elfogadta. Egy Szántó nevű fiatal ember szólásra jelentkezett, de a magántisztviselők, akik Szántót saját egyesületeik révén már rég ismerik, őt meghallgatni nem akarták. Luby Géza, Kende Tódor rábeszélésére lecsendesültek a kedélyek és Szántó az ő nézetét, amely szerint a Szövetségnek célja nincs, e'adta. Utalt ugyanis a kereskedelmi alkalmazottaknak az esti 8 órai zárás elérése iránt indított mozgalmára, amelynek sikert csakis az u'cai tüntetések adhattak. Óriási lármát keletkezett erre, eláll, eláll kiáltásoktól zúgott a terem és Szántót csakis az elnökség közbelépése mentette meg az inzultusoktól. Szántó és 10—15 elvtársa erre elhagyták a termet, mire Székely, a Magántisztviselők Othonának főtitkára és a Magántisztviselők Országos Szövetségének tanácstagja jelentkezett szólásra. Kiemelte, hogy nem hivatalos minőségében beszélt, de kötelessége felszólalni, nehogy a közgyűlés és a viszonyokkal nem ismerős vidékiek azt higgyék, hogy a lefolyt tüntetés a magántisztviselőktől ered; országos szövetségük nem csatlakozott ugyan a tisztviselő szövetséghez, de mint ezt átiratukban ki is fejtették, közös érdekű ügyekben kész örömmel fognak közösen eljárni. E nyilatkozat után a választások ejtették meg és közfelkiáltással megválasztották Asbóth Emil Ganzgyári igazgató, Csöke Ferenc miniszteri tanácsos, Falussy Árpád főispán, Halász Sándor postatakarékpénztári igazgató, Luby Géza egyházmegyei gondnok, orsz. képviselő, Péterffy Lajos és Téglássy István miniszteri tanácsosok elnököskül. Alelnökök lettek: Baross Géza, Barthos Andor, miniszteri osztálytanácsosok, Bulla György alispán, Britz János Ganzgyári igazgató, Losvay Aladár alispán, Domony és Hívós Iván igazgatók, Pekáry Ferenc főkapitány-helyettes és Wallon Dezső miniszteri oszt. tanácsos. Főtitkárnak dr. Dános Árpád miniszteri segédfogalmazó, ügyésznek pedig dr. Nemes Bertalan orsz. képviselő választották meg. A választások után a közgyűlés megbízta a főtitkárt, hogy Kossuth Ferencet és Szerényi Józsefet, a tisztviselők régi barátait táviratilag a

Szövetség nevében üdvözölje. Kimondotta még a közgyűlés, hogy a rendes közgyűlést márciusban tartja meg egy országos tisztviselői kongresszus keretében és utasította a bizottságokat, hogy a takarékpénztár, internátus és üdülőház szervezését eddig az időig állapítsák meg. Közgyűlés után a Continental-szállóban 300 terítékű banket volt, mely Kossuth és Szerényi életével a késő délutáni órákban ért csak véget.

— **Nagybecskereki fűszerkereskedők egyesülete.** A nagybecskereki fűszerkereskedők tegnap este népes értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a fűszerkereskedők érdekeinek hathatósabb támogatása és megóvása érdekében egyesület alakítanak. Ideiglenes elnöké megválasztották Galler Pétert, jegyzővé Klein Izidort, akiket az értekezlet az egylet alapszabályainak elkészítésével is megbízott. Az új egyesületet mindenestre örömmel lehet üdvözölni, mert testületi szervezkedésük bizonyára a köznek is javára fog válni.

— **Kerge ur** lekeudozva megjelenik szerkesztőségünkben s minden bevezetés nélkül szól:

— Szerkesztő ur, fölfedezést tettem.

— Jajajaj! — hangzott a felkiáltás röviden, ellenben célszerűen.

— Tudja szerkesztő ur, hogy mi a krumpli?

— Nővény.

— Dehogyan; ez túlhaladott álláspont. A krumpli ásvány.

Az összes szerkesztőségi ollók fenyegetően emelkedtek föl.

Kerge urat azonban ez nem zavarta:

— Meg is mondom, hogy miért?

— No!

— Hát azért, mert ásvány.

Kerge urat fölfedezésével diszkrétan, de gyorsan eltávolították.

— **A parasztnábob halála.** A vármegye egyik leggazdagabb parasztbirtokosa Csikola Jován nagytoráki gazda, aki közel ezer holdas birtoknak ura s így messze vidéken ismert és irigyelt ember. A múlt héten azután a nagytorákiakra arra a szenczióra keltek, hogy a 66 éves, jó erőben levő embert pénteken reggel földjén halva találták. Arcán, kezén karcolások látszottak, úgy hogy mindenki azt hitte, hogy a nábobot meggyilkolták. Csikola Jován rejtélyes haláláról nyomban értesítették a nagybecskereki ügyészséget, ahonnan a hír vételére rögtön kiment dr. Boross Dezső kir. ügyész Benedek Jenő vizsgálóbíróval s dr. Fialowszky Béla és dr. Magyar Károly törvényszéki orvosokkal. Körülményes szigorú vizsgálatot tartottak, majd felboncolták a halottat s ennek alapján megállapították, hogy Csikolát előtte való este, mikor földjén barangolt, megütötte a guta. A külső sérülések onnan erednek, hogy Csikola később némileg magához tért s nagy erőfeszítéssel tanyájához akart jutni. E közben persze többször elbukott s az éles tarló esés közben összekarcolta arcát és kezét. Később pedig végleg elhagyta az ereje s halva maradt a földjén.

— **Marónylet egy vonat ellen.** Nagy veszedelemben forgott tegnapelőtt a Temesvárról 9 óra 17 p. kor elindult vonat. Vinga és Orczyfalva között, a viadukt közelében ugyanis két színt felszedtek — úgy, hogy föltétlenül katasztrófa történt volna, ha a veszélyt idejében észre nem veszik. Szerencsére a pályáról közvetlenül a vonat elrobogása előtt még egy szemleutató tett és ekkor észrevette a bajt. Azonnal értesítette a vingai állomást, amely a vonatot megállította és elrendelte a reparálást. A vonat, amely egyébként zsfolásig tömve volt, nagy késéssel érkezett Aradra. A lelkiismeretlen és ismeretlen tettesek ellen megindították a nyomozást.

— **Gyilkosság akaratlanul.** A múlt hét pénteki napján történt, hogy Rosu György napszamos kénéket hordott a cséplőgépekhez báró Duka nagyvidai pústáján. Munkájában a vele vadházasságban élő neje, Petykucz Tyiráné segédkezett neki. Az asszony közben azonban elfáradt s nem akarta már a kénéket a kocsitetején álló férjének felnyújtani. Rosu dühbe jött az asszony vonakodásán s a kezében levő vasvillát a felesége felé hajította olyan szerencsétlenül, hogy annak egyik ága az asszony szívébe furdott, ami rögtön halálát idézte elő. Az istvánföldi községi jegyző értesítésére dr. Boross Dezső kir. ügyész és Benedek Jenő vizsgálóbíró kisérték a helyszínre s megindították a vizsgálatot. Rosut a csendőrség leteremtette s átkísérte a nagybecskereki fogházba. A hírrel nem akarta ember sírva átkozza magát, mert nem akarta az asszonyt megölni, csak rá akart ijeszteni.

ről jele
Stoj
üttött
buza é
a tűzo
akadály
másnap
tartják
totta fe
hogya
Említés
község
kinek a
biztosít

Ágnes
Sarit, e
a gyer
baton t
ról és a
gyermek
körüli s
fogott é
sebeket
tértek.
ban. O
letlenül
kel. A
azonnal
iszonyu
megindít

Bal
kis gyem
hirt. A
hónapos
esett eg
agyonfor
egész de
mek an
vont a k
megindít

—
szely K
ismeretle
szalma e
veszedele
oltásnál
működtek
ezeknek
gyobb v
megtérül.
Ugy
csapást
kis háza
Nagy
szer is me
két eset
venni. A
negyede
égett el,
béli háza
oltották.

X
uszodában
seny a r
A verseny
jék meg s
érdekesne
tárgyak é
Vinczehid

X
A
atletikai k
amelyen
részt. A k
rendezni.

T

Buda
eredeti t
idén oss
Budapest
Budapest
toskánai
tartásával
zik, ahol
a király,
tember 2
több tag
választat
delegáció
a várpal
fővárosba
Andrássy
művészet

— **Gyujtogatás leányzoktatója.** Szőregyhéről jelentik, hogy ott a minap délelőtt 10 órakor Stojkov Boldizsár földművesgazda birtokán tűz ütött ki. A gazdának egész termése, 80 kereszt buza és takarmány leégett. A tűz tovaterjedését a tűzoltóság csak nagy munka árán tudta megakadályozni. A lassan égő anyagban egészen másnap délutánig pusztított a tűz. Valószínűnek tartják, hogy Stojkov termését két legény gyújtotta fel boszúból, mert a gazda megakadályozta, hogy leányát szerb szokás szerint megszóktassék. Emlegetemélő, hogy tizenöt éven belül Szőregyh községben ez csupán a második eset, hogy valakinek a termése égett. Stojkov termése nem volt biztosítva.

— **Gyermekek szerencsétlensége.** Jancsó Ágnes liebingi szakácsné hat éves gyermekét Sarit, egy girópai családhoz adta ellátásba, ahol a gyermek már három év óta nevelkedett. Szombaton történt, hogy a házbülső elmentek hazulról és a kis leánykát otthon hagyták egyedül. A gyermek, valószínűleg játék közben, a tűzhely körül settenkedett, miközben ruháskájára tüzet fogott és a szerencsétlen leányka borzasztó égési sebeket szenvedett. Mikor este a házbülső hazatérték, irtózatossá látványt találtak a konyhában. Ott találták a szerencsétlen leánykát eszméletlenül és a felső testén borzasztó égési sebekkel. A közösi orvos tanácsára a gyermeket azonnal a temesvári kórházba szállították, ahol iszonyu kínok közt meghalt. A kir. ügyészség megindította az eljárást.

Babsa temesmegyei községből szintén egy kis gyermek halálos szerencsétlenségéről adnak hírt. Argyeleán Kornélia napszámosnő 21 hónapos leánykája tegnapelőtt játék közben beleesett egy forró vízzel telt edénybe, amelyben agyonforrázta magát. Nyomban meghalt. Az egész dologban az a legkülönösebb, hogy a gyermek anyja a szerencsétlenség pillanatában ott volt a konyhában és mosogatott. A vizsgálatot megindították.

— **Tűzek.** Módoson a múlt héten dr. Kiszely Kálmán országos képviselő téglagyárában ismeretlen okból tűz támadt, melynek egy kazal szalma esett martaléku. Az óriási szélben nagy veszedelem fenyegette az egész gyártelepet s az oltásnál, melynél a módosi tűzoltók is közreműködtek, a gyár munkásai különösen kitétek, ezeknek ébersége mentette meg a gyárat a nagyobb veszedelemtől. A kár biztosítás útján megtérül.

Ugyancsak Módoson a múlt héten villám csapástól kigyúlt Szvilengatyin Gyóka ottani lakos kis háza és leégett.

Nagykikindán a múlt hét egyik napján kétszer is megkondult a tűzjelző harangot, de mindkét esetben gyorsan sikerült a bajnak elejét venni. A reggeli órákban Malaczkov Milan III. negyedbeli telkén kisebb mennyiségű szalma égett el, délben pedig Straub Lajos IV. negyedbeli háza teteje fogott tüzet, de csakhamar eloltották.

Sport.

× **Az uszóverseny.** A Steigerwald-féle uszodában augusztus 20-ikára tervezett uszóverseny a rendkívül kedvezőtlen idő miatt elmaradt. A versenyt most augusztus 26-ikán, vasárnap tartják meg s a szépségü nevezések folytán igen érdekesnek ígérkezik. A versenydíjakat emléktárgyak és érmek képezik. A jury elnöke dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyző.

× **A torontáli atletikai klubból.** A torontáli atletikai klub most megkezdte atletikai tréningjét, amelyen a klub tagjai szép számmal vesznek részt. A klub legközelebb házi viadalokat is fog rendezni.

TÁVIRATOK.

Az udvar Budapesten.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint, az idén ősszel mozgalmas udvari élet lesz Budapesten. Az udvar sokkal előbb jön Budapestre, mint a hogy tervezve volt. A toskánai nagyherceg például egész udvartartásával már a napokban Gödöllőre érkezik, ahol nagy vadászatok lesznek. Maga a király, ha egészsége engedi, már szeptember 20-án Gödöllőre utazik az udvar több tagjának kíséretében, amikor udvari vadászatok tartanak Gödöllőn. A király a delegációk ülészakáig marad itt s azután a várpalotába költözik s október végéig a fővárosban marad. A király részt vesz az Andrássy-szobor leleplezésén és a szépművészeti palota megnyitását.

A volt kormány tisztviselői.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A közigazgatási bíróság ma tárgyalta Wlassics Gyula elnöklésével azoknak a csanádvarmegyei tisztviselőknél ügyét, akiket a Fejérvár-kormány idejében kinevezett főispán ültetett hivatalaikba. A közigazgatási bíróság ki-mondotta, hogy azoknak a tisztviselőknél, akiket a főispán joga van kinevezni, jussuk van kártérítéshez és a köz. bíróság a kártérítést meg is állapította. Azoknak a tisztviselőknél a keresetét azonban, akiket csak a törvényhatóság választhat meg, de ezuttal a főispán nevezte ki őket, elutasította.

Csaplár Benedek temetése.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Csaplár Benedeket, a piarista rend elhunyt kormánytanácsosát ma délután temették el a törvényszéki orvostani intézetből nagy részvét mellett. Temetésén részt vettek a piaristák budapesti házában tagjai, a fővárosi papság, a tud. akadémia tagjai, továbbá nagyszámú közönség.

A valparaisói katasztrófa.

Budapest, aug. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, az odaérkezett legújabb jelentések szerint Valparaisóban sikerült a földrengés következtében keletkezett tüzet tegnap lokalizálni. Az újabb jelentések szerint a katasztrófa által okozott kár sokkal nagyobb, mint eddig hitték, amennyiben a kárt most 150 millió koronában állapították meg.

Elfogott sikkasztó.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a budapesti rendőrséget New-Yorkból értesítik, az ottani kikötőben partraszállás-kor elfogták Fabora Gusztávot, aki 18 ezer koronát sikkasztott. A sikkasztót, akinél meg-motózással 9000 koronát és több értéktárgyat találtak, visszahozták Budapestre.

Robbanás egy gőzhajón.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Brémából sürgönyzik, az egyik gőzösön, amint a kikötőből a szabad tengerre ért, káznarobbanás történt. A robbanás következtében iszonyu rémület támadt az utasok között, míg végtére a kapitánynak és a hajó-személyzetnek sikerült őket megnyugtatni. Így nem támadt semmi baja az utasoknak, akiket az odaérkezett bárkák partraszállítottak. A robbanás a hajót azonban erősen megrongálta.

Nagy sztrájk.

Budapest, augusztus 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Madridból sürgönyzik, Bilbóban a sztrájk egyre terjed. Most már 30 ezer munkás sztrájkol. A hatóságok a legnagyobb óvintézkedéseket tették meg.

Határidő-üzlet.

Budapest, augusztus 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.38	—
Buza (áprilisra 1907.)	14.82	—
Rozs (októberre)	12.22	—
Zab (októberre)	12.94	—
Zab (áprilisra 1907.)	13.22	—
Tengeri (szeptemberre)	—	—
Tengeri (májusra 1907.)	10.38	—

Nyilttér.*)

Mindenütt kapható
Kalodont
nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(353-42.21)

* Az a rovart alatti közzététel nem vállal felelősséget a szerk.

3478. k. ü. szám. 1906.

802-3.1

Árlejtési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. ügyészség felügyelete alatt álló kir. törvényszéki, valamint a hatósága területén levő törökbecsei és módosi kir. járásbírósi fogházakban letartóztatottak rendes élelmezésének, nemkülönben a betegek számára orvosi rendkívény alapján kiszolgáltatandó étadagok és élelmiszereknek a jövő 1907. évi január hó 1-től egy, esetleg 3 évi időtartamra leendő együttes biztosítása iránt a nagybecskereki kir. ügyészség hivatalos helyiségében f. é. szeptember hó 12-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybe-kapcsolt nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni kívánók azzal értesítetnek, hogy az 1 korona bélyeggel ellátott s az utóbbi kellekeknek megfelelőleg kiállított és felszerelt zárt írásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéseig az alólírt kir. ügyészségnél nyújtandók be.

Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban számokkal és betűkkel kiírva külön ajánlat teendő:

1. a rendes étadagra nézve 56 dkgramm kenyérral együtt;

2. a böjti 112 dkgr. kenyér étadagra nézve; végül

3. a betegek részére kiszolgáltatandó étkekre nézve; mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz viszonyított leengedés százaléka tün-tetendő ki.

A bánatpénz összege 700, azaz hét-száz koronában állapítatik meg, mely kész-pénzben, vagy szabályszerint biztosítékkal elfogadható értékpapirokban az ajánlatához melléklendő, a szóbeli árlejtésben részt-venni kívánók által pedig az árlejtés meg-kezdése előtt leteendő, kiemeltetvén, hogy még le nem bonyolított más hasonló vál-lalatoknak letétben levő biztosítéka, illető-leg az arra való hivatkozás az előírt bánat-pénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlatához mellék-lendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemuta-tandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni kötelesek.

A piaci árak alapján számvevőileg megállapított kikiáltási ár:

A) rendes étadag és 56 dkgr. kenyérré nézve 32 fillér;

B) böjti (112 dkgr. kenyér) adagra 20 fillér.

A beteg étadagok kikiáltási áairól, valamint a részletes árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesítés szerezhető s az étke-zési rend és a szerződés tervezete ugyanott megtekinthetők.

Az árlejtési feltételek ismerete, vala-mint az, hogy ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezet-ten megemlítendő.

Nagybecskerek, 1906. évi augusztus hó 17-én.

Dr. Boross Dezső,
kir. ügyész.

Egy gimnáziumi tanulót
teljes ellátásra
elvéllalnak havi 60 koronáért.
Bővebbet a Torontál kiadóhivatalában.

(808-3.1)

A nagybecskereki szolgabírószágtól.

6215. sz. 1906.

801-3.1

Pályázat.

Az eleméri körorvosi állás, Elemér székhellyel, lemondás folytán üresedésbe jöven, felhívtnak mindazok, akik ezen állásra pályázni óhajtnak, hogy felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember 15-ig a nagybecskereki szolgabírószágnál benyujtsák.

Az évi fizetés 1600 korona, látogatási díj nappal 80 fillér, éjjel 1 kor. 60 fillér, halottkémlés után Szerb- és Német-eleméren 40 fillér.

A körhöz tartozik: Németelemér, Szerbelemér, Szerbaradác, Tótaradác községek, utóbbi kettő a körszékhelytől 8-44 kilométer távol.

Eleméren uradalmak is laknak, uradalmi pusztá van Szerbelemér, Szerb- és Tótaradác község határában, gyógyszerár Szerbelemér községben.

A megválasztott orvos Torontálmegye orvosi nyugdíjintézetébe belépni tartozik.

Nagybecskerek, 1906. évi augusztus hó 16-án.

Nagybecskereki szolgabírószág.

Két iskolás fiú vagy leány
uri családnál
teljes ellátásba vétetik.
Cím a kiadóhivatalban.
(807-3.1)

Cz. 352. szám. 1906.

806-1.1

Versenyárgyalási hirdetmény.

A melencei gör. kel. szerb egyház-község, mint a melencei Ruszanda gyógyfürdő tulajdonosa, a fürdői vendéglőnek három évre leendő bérbeadására az 1906. évi szeptember hó 11-én d. u. 2 órakor Ruszanda gyógyfürdő nagytermében megtartandó versenyárgyalásra ezennel határnapot tűz ki.

A bérlet kikiáltási ára évi 2026 korona. Versenyezni kívánók tartoznak a versenyárgyalás megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül letenni, egyúttal tartoznak okirattal kimutatni szakértőségüket vendéglősi minőségben.

Szerződési feltételek az árverés előtt alulírt egyházközségi ügyvivősi irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Közelebbi értesítéseket visszpostabélyeg csatolása mellett alulírt ügyvivő szolgáltat.

Melence, 1906. évi augusztus hó 20-án.

Piperszki Kaménkó,
ügyvivő.

Zvékíts Péro,
elnök.

Az iskolai idény alatt
legnagyobb választék

gyermek fehérneműekben

WÉHNER GYÖRGY
— uri- és női divatkereskedésében —
Nagybecskerek, Hunyady-(fő)-utca.

2774. kig. szám. 1906.

799-2.2

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1323. kgy. 18579/1906. számú határozata alapján az ozorai orvosi lakás építésére az árlejtés ezennel újra kitűzetik.

Az építés a már elfogadott és törvényhatóságilag jóváhagyott terv és költségvetés alapján olyként fogantatandó, hogy az összes épületek a folyó év őszén tető alá hozandók, a többi munkát és teljes elkészítés 1907. év tavaszán eszközözendő.

Az összes munkálatokra a kikiáltási ár 15484 kor. 58 fillér.

Felhívtnak vállalkozni szándékozók, hogy irásbeli zárt ajánlataikat f. év augusztus hó 25-én d. u. 6 óráig Ozora község elöljáróságánál adják be, mert a később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A szóbeli árlejtés f. évi augusztus hó 26-án d. e. 11 órakor fog Ozora község házában megtartatni.

Árlejtési szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül letenni.

A községnek jogában áll a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, vagy valamennyit visszautasítani.

Vállalkozókra tett ajánlatuk azonnal, a községre nézve azonban a képviselőtestület elfogadása és törvényhatóságilag jóváhagyás után kötelező.

A tervek, költségvetés és a közelebbi feltételek Ozora község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Ozoran, 1906. évi augusztus hó 17-én.

Rehák István,
jegyző.

Két
butorozott szoba
kiadó
Deák Ferenc-utca 7. sz. a.
(715-x.29)

Árlejtési hirdetmény.

Dinyás község ártézi kutat szándékozik furatni, a munkálat kiadása végett folyó évi szeptember hó 6-ának d. e. 9 órájára tűzetik ki az árlejtés, résztvevők felhívtnak, hogy ajánlataikat addig vagy posta útján, vagy a kitűzött napon személyesen adják be az elöljárósághoz; később beérkezett vagy utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A feltételek a községi jegyző hivatalában megtekinthetők minden nap a hivatalos órák alatt.

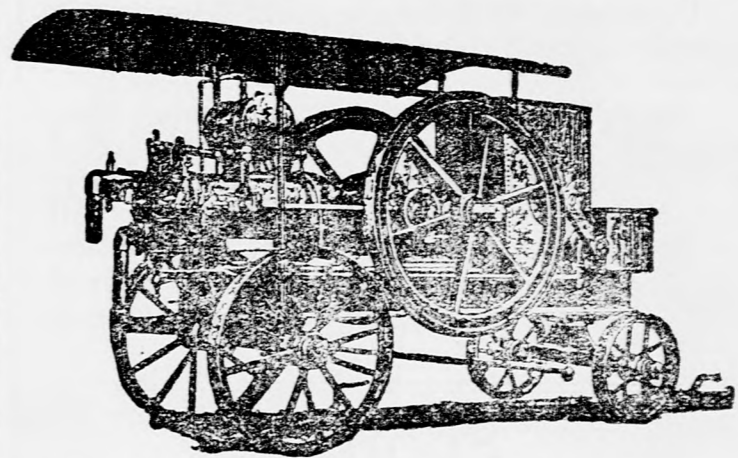
Kelt Dinyáson, 1906. évi augusztus hó 17-én.

(800-3.2)

A község elöljárósága.

Cséplési és gazdasági célokra legjobban bevált

benzin motorok

Ipari és malomhajtásra legolcsóbb üzemi

szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12

428-26.25

Torontálvármegye alispánja.

2076-9/96. szám.

803-3.2

Pályázati hirdetmény.

Nagybecskerek rend. tanácsu városnál egy számvevőszámtiszt állás és netán egyéb megüresedő és választás útján beöltendő állásokra pályázatot hirdetek.

A számtiszt állás javadalmazása évi 1600 korona fizetés és 240 kor. lakbér.

Ezen állásra csak oly egyének pályázhatnak, kiknek jegyzői oklevelük vagy községi közigazgatási vizsgájuk, vagy pedig államszámvitel-tani vizsgájuk van.

Felhívom pályázni óhajítókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket hozzám címezve 1906. évi augusztus hó 31-éig nyujtsák be.

Kelt Nagybecskereken, 1906. évi július hó 31-én.

Alispán helyett:

Vinczehidy s. k.,

főjegyző.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerű veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

(48-104.67)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.